

Návrh plánu rozvoje globální odpovědnosti

Vypracováno v rámci projektu

„Naše město je globálně zodpovědné, vaše může být také“

pro Město Štětí

Mírové náměstí 163, 411 08 Štětí

IČ 00264466

Realizační období 2016 - 2018

Vypracovaly:

Ing. Bc. Renata Rokůsková

Mgr. Eva Krutílková, DiS.

ShineBean o.p.s

Osvobození 839/19, Litoměřice

IČ 22690000

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií

Tento dokument byl vypracován s finanční podporou Evropské unie. Za obsah dokumentu odpovídá organizace ShineBean o.p.s. a za žádných okolností nemůže být považován za názor Evropské unie.

Obsah

Úvod	3
Záměr	3
Tématické zaměření	3
Cíle	4
Cílové skupiny	4
Oblast č.1 – Rozvoj kapacit a spolupráce	5
Výstup 1.1 - Efektivně fungující pracovní skupina pro GO	5
Výstup 1.2 - Rozvoj globální odpovědnosti je zakomponován do strategického plánu	6
Výstup 1.3 – Aktivizace potencionálních aktérů města Litoměřice	7
Výstup 1.4 - Grantový systém podporující subjekty, které realizují programy na podporu Globální zodpovědnosti	8
Výstup 1.5 - Rozvoj spolupráce a partnerství s „externími“ odborníky z řad rozvojových neziskovek, akademického sektoru, měst a podnikatelského sektoru.	9
Oblast č. 2 - Zvyšování povědomí o globálních souvislostech (včetně klimatických změn)	11
Výstup 2.1 - Monitoring veřejného mínění	11
Výstup 2.2 - Osvěta	11
Výstup 2.3 - Globální rozvojové vzdělávání	13
Výstup 2.4 - Podpora etického obchodu	14
Oblast č. 3 – Mezinárodní spolupráce měst a obcí	16
Výstup 3.1 - Hmotná a finanční podpora projektů v rozvojových zemích	16
Výstup 3.2. - Mezinárodní rozvojová spolupráce	17
Oblast č. 4 – Přístup měst ke zmírnění klimatických změn	18
Výstup 4.1 - Aktivní zapojení obyvatel	18
Výstup 4.2 - Sdílení dobré praxe	19
Oblast č. 5 - PR a mediální podpora	20
Výstup 5.1 - Komplexní a koordinovaná mediální podpora rozvoje globální odpovědnosti	20
Náměty k financování	21
Závěr	21
Příloha číslo 1 - Kompletní nabídka spolupráce od ShineBean, o.p.s.	23
Příloha číslo 2 - S kým se spojit a být Fair Trade?	25
Příloha číslo 3 - Jak zatočit s globálními problémy, včetně klimatických změn?	27
Příloha číslo 4 - Doporučte projekty globálního rozvojového vzdělávání na vašich školách	30
Příloha číslo 5 - Příklady dobré praxe	31
Příloha číslo 6 - Participativní přístupy aneb Způsoby jak zjistit názor veřejnosti?	32

Úvod

Tento dokument byl vypracován na základě konzultace s místostarostou města Štětí Mgr. Ing. Miroslavem Andrtlem a jeho kolegyní Kateřinou Junkovou a usiluje o reflexi specifické situace obce a jejich požadavků. Dále jsme vycházeli z konzultací s Mgr. Ritou Vlčkovou, koordinátorkou Zdravého města Litoměřice a z naší dlouholeté spolupráce s městem Litoměřice při realizaci akcí na podporu globální odpovědnosti. Litoměřice jsou od 1. 12. 2015 Zdravým městem kategorie A s hodnocením „excelentní“ v oblasti Rozvoje globální odpovědnosti. Při zpracovávání dokumentu jsme použili metodiku Místní agendy 21 pro oblast Rozvoj globální odpovědnosti pro kategorii A.

Záměr

Záměrem tohoto plánu je komplexně rozvíjet globální odpovědnost města Štětí.

Tématické zaměření

- Osvěta o globálních problémech s dopadem na život místních obyvatel s praktickými radami, jak ušetřit a zároveň chránit životní prostředí
- Podpora environmentálních přístupů v činnosti obce
- Podpora institucí rozvíjet globálně zodpovědné jednání
- Zdraví, sport a rozvoj komunitního společenství
- Rozvoj již započaté spolupráce se školami
- Dlouhodobá práce s dobrovolníky – senioři, mladí lidé, nezaměstnaní, běžní občané

Město Štětí se svými devíti přilehlými vesnicemi se může chlubit bohatou řemeslnou a sportovní historií. Město je známo tradičním cechem punčochářským, největší papírnou v České republice, ale také ojedinělým veslařským kanálem Račice. Kromě vodních sportů (veslování, kanoistika a jachting) jsou ve městě četné sportovní spolky zaměřené na fotbal, házenou, tenis, odbíjenou, ping pong atd. Jednou za dva roky pořádá Festival dechových orchestrů.

V oblasti globální zodpovědnosti se město Štětí zapojilo do Evropského týdne mobility, kampaní Kola pro Afriku, Den Země, Hodiny země a Vyčistěme Česko. Město také pořádá Férovou snídani a farmářské trhy (Štětský jarmark) a v malé míře podporuje Fair Trade nákupem kávy pro zaměstnance radnice. Mezi aktivní organizace v oblasti GO patří Naděje Štětí, Skauti, Ekologické centrum Sever, Lumíci a dvě školní zařízení.

Nezaměstnanost se pohybuje kolem 12-14%, dochází k odlivu pracovní síly do jiných měst, vyskytují se problémy spojené s užíváním drog. Představitelé města by rádi koncepci globální osvěty propojili s aktivní formou dobrovolnictví svých občanů a podpořili tak aktivizaci svých občanů s posílením jejich zodpovědnosti v řešení nejen svých, ale i celosvětových problémů.

Cíle

1. Skrze osvětu a propagaci zvolených témat informovat a vzdělávat obyvatele města Štětí o globálních souvislostech, klimatických změnách a rozvojové spolupráci s použitím praktických příkladů, jak se lze chovat zodpovědně a přitom ušetřit své náklady na život.
2. Rozvíjet spolupráci a partnerství s představiteli klíčových cílových skupin v regionu a s odborníky na celostátní i mezinárodní úrovni, motivovat Štětí k větší angažovanosti do rozvoje globální zodpovědnosti.
3. Skrze pobídky ze strany města Štětí pro místní firmy, neziskové organizace i občany dosahovat stále zásadnější globální zodpovědnosti skrze realizované programy a spolupráci.
4. Zahájit a rozvíjet decentralizované mezinárodní partnerství v rozvojové zemi.

Cílové skupiny

- členové zájmových spolků, senioři, pedagogové, nezaměstnaní, žáci a studenti, široká veřejnost

Oblast č. 1 – Rozvoj kapacit a spolupráce

Město Štětí si plně uvědomuje, že nelze přetěžovat své pracovníky, ani pracovníky škol a jiných zařízení a přeceňovat je další agendou. Rádo by se zaměřilo spíše na podporu a aktivizaci dalších subjektů ve městě Štětí jako jsou školy, neziskové organizace, zájmové spolky, podnikatelé k pobídkám podporující globální odpovědnost (dále jen GO).

Výstup 1.1 - Efektivně fungující pracovní skupina pro GO

Efektivně fungující řídicí skupina je klíčová pro rozvoj kapacit, koordinaci a realizaci všech programů.

Aktivita 1.1.1 Vytvoření řídicí skupiny pro GO

- Pozvěte představitele obcí, zájmových spolků, škol, neziskovek i jednotlivce, o kterých se domníváte, že je téma globální zodpovědnosti zajímavé. Představte jim záměr společně rozvíjet globální zodpovědnost. Zdůrazněte potřebu spolupráce a nabídněte možnost se angažovat
- Představte jim svůj plán města Štětí jako podporovatele GO aktivit, ne jako realizátora.
- Na prvním setkání diskutujte o tom, proč se chcete tomuto tématu věnovat, jaké možnosti vás napadají, čeho chcete dosáhnout, seznámte je s návrhem tohoto plánu.
- Pro aktivizaci aktérů navrhnete budoucí vizi grantových pobídek se zakomponovanými kritérii GO a podporu komunitního chování
- Požádejte přítomné, aby sdíleli své představy o možném rozvoji globální odpovědnosti
- Požádejte o závazné vyjádření, kdo se chce stát aktivním členem takovéto skupiny, kdo chce být pozorovatelem – dostávat informace a případně je šířit.
- Stanovte si termín dalšího setkání

Aktivita bude zahájena v únoru 2016.

Aktivita 1.1.2 Formování řídicí skupiny pro GO

- Na dalším setkání si upravte realisticky plán rozvoje globální spolupráce s ohledem na vaše současné kapacity a předpokládaný rozvoj kapacit, na vaše zájmové preference a kompetence, které máte.
- Vyjasněte si a rozdělte si role, kompetence, zodpovědnosti za jednotlivé oblasti. (Snažte se, aby každý člen byl zapojen dle svých možností a aby ho to bavilo!).
- Dbejte na to, aby se lidé nezahltili přílišnou agendou a náročnými pracovními úkoly.
- Odpovědnost přerozdělujte na více lidí.
- Ujasněte si, jaké kompetence nebo kapacity vám ještě chybí k dosažení vámi vytyčených cílů a přemýšlejte, kdo by mohl tuto potřebu naplnit (dobrovolník, odborník na určitou problematiku, student...). Určete si strategii, jak takovéto partnery najít.

- Pro každého aktivního člena skupiny i pro každého dobrovolníka, kterého hledáte, si vypracujte popis jeho role (jaké předpoklady musí splňovat, jaké úkoly bude zastávat, jaká bude časová náročnost, jaké budou výstupy jeho práce, komu a jak je bude předávat....)

Průběžně přemýšlejte, koho dalšího můžete pozvat k příležitostné spolupráci nebo k dlouhodobému partnerství. Usilujte o to, aby v řídicí skupině byli zapojeni představitelé z různých oblastí. Můžete zapojovat mládež – skrze jejich zájmové skupiny nebo školy, maminky na mateřské dovolené, aktivní seniory, v konkrétních případech i osoby s handicapem. Pokud budete potřebovat jednorázovou pomoc např. odborného charakteru, nebojte se oslovovat neangažované odborníky. I pokud Vám nevyhoví, je to způsob, jak je seznamovat s problematikou. Využívejte kontaktů, které jednotliví členové skupiny mají. Nezapomínejte členům skupiny poskytovat pozitivní zpětnou vazbu.

Aktivita bude zahájena v únoru 2016.

Aktivita 1.1.3 Akční řídicí skupina pro GO

- Připravte si akční plán rozvoje GO pro období jednoho roku
- U jednotlivých aktivit si určete co vše je potřeba zajistit, kdy a kdo je za co zodpovědný.
- Velmi detailně si rozplánujte akce na příští 3 měsíce
- Věnujte pozornost jednotlivým aktivitám komplexně a v souvislostech

Aktivita bude zahájena v červnu 2016.

Aktivita 1.1.4 Efektivní řídicí skupina pro GO

- Skupina se schází pravidelně v rozmezí 1 – 2 měsíce
- Všichni členové zodpovědně plní své role
- Skupina společně s partnery realizuje akční plány, které si odsouhlasila a připravuje strategické plány pro další období
- Členové skupiny aktivně vyhledávají nové příležitosti, kontakty, zdroje
- Skupina hodnotí svou činnost a dle potřeby jí zefektivňuje
- Skupina prezentuje svou činnost na sociálních sítích či jiným vhodným způsobem a klíčovým partnerům (představitelé obcí, škol, donorů, médií...)

Aktivita bude zahájena v srpnu 2016 a bude probíhat kontinuálně.

Výstup 1.2 - Rozvoj globální odpovědnosti je zakomponován do strategického plánu

Aktivita 1.2.1 Návrh na zakomponování GO do strategického plánu

- Zástupce řídicí skupiny pro GO vypracují a předloží návrh bodů, které by moly být zakomponovány do strategického plánu jako klíčové body.

Může se jednat například o:

- Kladení důrazu na globální odpovědnost ve veřejných zakázkách
- Podpora udržitelného spotřebitelského chování
- Podpora etického obchodu (Fair Trade, lokální produkce, výrobní podmínky, environmentální aspekt....)
- Decentralizovaná rozvojová spolupráce

Termín zahájení aktivity si zvolte.

Výstup 1. 3 – Aktivizace potencionálních aktérů města Litoměřice

Město Štětí potřebuje ukázat svým obyvatelům potenciál, který mají a aktivizovat je k osobní angažovanosti. Tomu může pomoci např. realizace semináře „Globální odpovědnost v životě organizace“ Tento seminář ukáže mnohé možnosti zapojení pro libovolné skupiny lidí (zájmové spolky, přátelské kluby, neziskovky, příspěvkové organizace) – ty, kdo si uvědomují naši globální odpovědnost, ale nevědí, jak by mohli přispět. Město Štětí by tím získalo partnery, kteří by se sami nepřihlásili, protože ještě nevidí své příležitosti.

Aktivita 1.3.1 Aktivizace aktérů města Štětí

- Zveřejněte prohlášení vedení města Štětí, že jsou plně podporovány aktivity vedoucí ke GO a šetrnému způsobu života
- Na všech setkáních odborů motivujte vaše instituce zapojit se do celorepublikových kampaní jako je např. Zdravá škola, Zdravá nemocnice, Zdravý podnik atd.
- Veřejně podporujte komunitní a sousedské aktivity jako např. společný úklid, výsadba stromů, bleší trh starých věcí atd.
- Zájem zapojit se můžete zvýšit například vyhlášením soutěže o nejzdařilejší komunitní projekt, nejekologičtější projekt, který můžete ocenit účastí na nějakém semináři o GO nebo jinak
- Sami jděte příkladem a buďte šetrným úřadem, zorganizujte charitativní sbírku atd.
- Podporujte dobrovolnictví napříč všemi generacemi.
- Zapojte se jako město do některé z celorepublikových kampaní, které se věnují šetrné spotřebě a snížení nákladů na domácnost, které mohou oslovit i osoby s nižšími příjmy
- Podporujte lokální potraviny na trzích, v restauracích, na školách.
- Na podporu komunitního chování představte nápad umožnit různým aktérům se společně potkávat. Lze se například inspirovat v jiných městech, kde představitelé levně nabídli do pronájmu prostory města tak, aby se v prostorách setkávaly místní neziskové organizace, firmy, zájmové skupiny. Prostorová blízkost mnohdy podporuje tvorbu a následnou realizaci společných nápadů větších dopadů
- Snažte se o setkávání podnikatelů z neziskovými organizacemi a propojení jejich společné práce

Aktivita bude zahájena v březnu 2016.

Aktivita 1.3.2 Podpora dobrovolnictví ve vašem městě

- Ve všech svých prohlášeních kladte důraz na dobrovolnické aktivity
- Podporujte dobrovolníky napříč všemi generacemi (podpořte nebo oceňte např. organizace, které pořádají akce pro všechny generace – oceňte je certifikátem, nálepkou na dveře nebo propagací na vašich webových stránkách atd.)
- Doporučte „svým“ organizacím seminář o práci s dobrovolníky, zprostředkujte jim spolupráci s dobrovolnickými centry
- Motivujte organizace, aby se zapojily do programů mezinárodního dobrovolnictví jako je EVS (European volunteer service) nebo WOOF (World Wide Opportunity for Organic Farm) atd.
- Podporujte nebo sami organizujte workshopy pro mladé i starší občany na různá témata o zdraví, multikulturním porozumění atd.
- Věnujte se jejich problémům a uspořádejte např. Kulatý stůl pro mladé na téma Co dělat, když jsem bez práce? Nebo kulatý stůl pro seniory Jak se aktivně podílet na svém městě i po 60 atd.
- Podporujte organizace, které zapojují seniory do organizace svých akcí - mohou psát články do novin, fotit, zajistit catering atd.
- Zapojte seniory / nezaměstnané do charitativních prací jako např. šití školních tašek pro africké děti, šití kapsářů na školní pomůcky atd. (v případě zájmu se obraťte na ShineBean)

Aktivita 1.3.2 Obsahová příprava semináře „Globální odpovědnost v životě organizace“

Vytipujte si nejaktivnější subjekty GO v městě a navrhněte jim vzdělávací podporu v rámci semináře.

V případě zájmu připraví obsahovou část semináře ShineBean na základě konzultací s obcí Štětí.

Aktivita bude zahájena v červenci 2016.

Aktivita 1.3.3 Realizace semináře

- Vlastní realizace by probíhala ve městě Štětí (v případě dostatečného počtu zájemců), jednalo by se o jednodenní seminář
- V případě zájmu a úspěšné realizace je možné seminář každoročně opakovat

Realizaci zajistí ShineBean.

Aktivita proběhne v říjnu 2016, 2017, 2018.

Výstup 1.4 - Grantový systém podporující subjekty, které realizují programy na podporu Globální zodpovědnosti

Tento nástroj umožní zásadní rozvoj kapacit, podpoří osobní angažovanost občanů. Inspirací může být Zdravé město Litoměřice. Každoročně rozdělují cca 30.000,- Kč po částce 4.000,- Kč na podporu Fair Trade. Koordinátorka Zdravého města Litoměřice Mgr. Rita Vlčková jistě ráda poradí.

Variantou vlastního grantového programu může být včlenění určité podmínky zohledňující globální zodpovědnost do již existující grantové kategorie. V případě zájmu můžeme dále konzultovat.

Aktivita 1.4.1 Definování podmínek a možností

- Řídící skupina zjistí, zda má takovýto návrh podporu řídící skupiny a vedení Štětí
- Řídící skupina a vedení Štětí si ujasní, z jakých zdrojů by bylo možné alokovat finanční zdroje
- Řídící skupina definuje kritéria grantové výzvy (lze požádat o radu Zdravé město Litoměřice)

Konzultace může poskytnout Mgr. Rita Vlčková, Zdravé město Litoměřice.

Aktivita proběhne v říjnu 2016.

Aktivita 1.4.2 Vyhlášení grantové výzvy a její administrace

- Město Štětí zprocesuje tuto výzvu dle svých obvyklých kritérií a postupů
- Jako nové výzvě je potřeba tomu věnovat mediální propagaci. Medializace zrealizovaných projektů může být opět příležitostí k propagaci zvolených témat.
- V případě úspěšné realizace je možné tuto grantovou výzvu každoročně opakovat.

Výstup 1.5 - Rozvoj spolupráce a partnerství s „externími“ odborníky z řad rozvojových neziskovek, akademického sektoru, měst a podnikatelského sektoru.

Existuje mnoho organizací, odborníků, programů, materiálů a informací o globální odpovědnosti. Využívejte je. Znásobíte tak dosah Vašich realizovaných aktivit. Pro menší inspiraci využijte přílohy tohoto referenčního plánu.

Aktivita proběhne v prosinci 2016, 2017, 2018.

Aktivita 1.5.1 Definování vlastních potřeb a vyhledávání zajímavých možností

- Určete si, jaké programy, materiály nebo informace potřebujete pro realizaci vašich záměrů.
- Vyhledávejte organizace, školy, odborníky, kteří se dané problematice věnují. Kontaktujte je a požádejte je o doporučení programů, materiálů atd., které by pro Vás byly vhodné.
- Hledejte inspirace u jiných měst v České republice i ve světě.

Jsme si vědomi, že toto je časově náročná činnost, která předpokládá nějaké základní odborné vzdělání. Pokud ShineBean získá finanční podporu, velmi rádi budeme tento servis poskytovat.

ShineBean poskytne bližší kontakty na základě vašich preferencí - viz příloha č. 2 – 4.

Aktivita bude zahájena v dubnu 2016.

Aktivita 1.5.2 Navázání spolupráce

- Vytipované potenciální partnery kontaktujte a dohodněte s nimi formu a podmínky případné spolupráce.
- S každým partnerem si připravte písemnou dohodu o spolupráci, kde si stanovíte formu spolupráce, podmínky, zodpovědnosti, časový harmonogram, finanční zajištění.

Aktivita bude zahájena v dubnu 2016.

Aktivita 1.5.3 Společná realizace

- Zrealizujte, co jste si dohodli
- Vypracujte si zápis o úspěšnosti spolupráce s doporučeními pro příště
- Poskytujte svým partnerům zpětnou vazbu, pomůžete jim tak být ještě lepšími
- Pokud se spolupráce daří, neváhejte sdílet tento příklad dobré praxe s ostatními

Aktivita bude probíhat od června 2016 kontinuálně.

Aktivita 1.5.4 Databáze probíhajících a potenciálních partnerství

- S narůstajícím počtem partnerství a realizovaných programů, bude přibývat informací, které si budou žádat administraci.
- Ved'te si evidenci kontaktů partnerů, jejich zajímavých programů a dalších nabídek včetně podmínek realizace. Ved'te si i databázi potenciálních partnerů, které budete chtít oslovit třeba v budoucnu, evidujte příklady dobré praxe, které vás zaujaly
- Vždy na začátku roku se zeptejte svých partnerů, jaké programy a novinky Vám mohou v daném roce nabídnout (často se to odvíjí od poskytnutých dotací)

V případě finanční podpory obecnou a detailní databázi bude spravovat ShineBean.

Aktivita bude probíhat od června 2016 kontinuálně.

Oblast č. 2 - Zvyšování povědomí o globálních souvislostech (včetně klimatických změn)

Výstup 2.1 - Monitoring veřejného mínění

Pro úspěšnost vaší strategie je vhodné znát úroveň povědomí a vnímání důležitosti globální zodpovědnosti občanů. Pro získání těchto dat doporučujeme vycházet z participativních metod, které mohou kvalitně nastínit názor široké veřejnosti k danému problému. Jejich využití je široké a proto může posloužit i v jiných případech potřeby. Velmi krátké nastínění typů participativních metod jsme pro vás uvedli v příloze č. 6.

Aktivita 2.1.1 GO je zakomponována do pravidelného monitoringu kvality života

- Do pravidelného monitoringu kvality života zakomponujte (nebo opakovaně používejte) otázku, která souvisí s globální zodpovědností a lokálním místem, kde lidé žijí.

ShineBean může pomoci s definováním vhodných otázek.

Termín aktivity dle pravidelného šetření.

Aktivita 2.2.1.2 Dotazníkové šetření nebo jiná participativní metoda

- Připravte pro obyvatele dotazníkové šetření o znalostech a jejich preferencích ohledně Globální zodpovědnosti. Toto dotazníkové šetření provádějte opakovaně v intervalu 1 - 2 roky.
- Dotazník o GO – opakovaně vyhodnocovat

Získáte představu o tom, co je třeba podporovat v rámci osvěty a jaké oblasti obyvatele zajímají.

Vhodný termín aktivity si stanovte sami, frekvence 1x ročně.

Výstup 2.2 - Osvěta

V roce 2016 – hlavní podíl mají informační aktivity „pasivní nabídky“ (výstavy, dokumenty, aktivity pro děti, ochutnávky...). Inspiraci lze získat v příloze č. 2 – 4.

V roce 2017 – větší důraz na osobní angažovanost (více workshopů, diskuzí, nabídka etického zboží, náборы dobrovolníků, lze i materiální sbírky, benefiční akce)

V roce 2018 – přidat výzvy k dlouhodobému partnerství (různé typy „adopce na dálku“, zapojení do mezinárodní rozvojové spolupráce, nabídka expertního zapojení, více fundraisingových aktivit zaměřených především na komunitní spolupráci)

Aktivita probíhá průběžně.

Aktivita 2.2.1 Využívání stávajících akcí pro osvětu GO

- Do programu Festivalu dechových orchestrů a dalších tradičních akcí zakomponujte nějaké osvětové aktivity na podporu globální zodpovědnosti. Vhodné aktivity jsou například výstava, dokumentární film, workshop, aktivity pro děti, ochutnávka Fair Trade, koncert, beseda, seminář....
- Hledejte společná témata s dalšími realizovanými akcemi a propojujte
- Na akce, které mají převážně charakter osvěty GO, vytvářejte i nabídku pro skupiny, které by jinak nepřišly, zvete je a vytvářejte jim důvody k účasti. Besedu o klimatických změnách podpořte cyklojízdou, Pro „kampaň o podpoře knihoven v Africe“ pozvete čtenáře místní knihovny, aby zde četli. Na sportovní akci pro děti si domluvte dobrovolníky ze střední školy a všem promítněte, jak sportují děti v nějaké africké zemi.....
- Na co nejvíce akcí přidávejte aktivity pro rodiny s dětmi
- V maximální míře využívejte vhodných propagačních materiálů

Vhodné kontakty - viz příloha č. 2 - 4

Aktivita bude probíhat průběžně.

Aktivita 2.2.2. Nové akce na podporu Globální odpovědnosti

- Využívejte nabídky partnerů z rozvojových organizací a realizujte společně vhodné akce, kde je to možné, nechte realizaci přímo na nich
- Rozvíjejte spolupráci s ekologickými organizacemi v regionu
- Rozvíjejte spolupráci se zahraničními partnery z těchto oborů
- Využívejte již existující programy, materiály, kampaně
- Zvolené akce přidávejte do „časů a míst“, kde se sejde větší množství lidí, kteří mohou mít ke zvolené problematice blízko
- Využívejte významné dny – Den Země, Den vody, Den zdraví, Den toalet ....
- Spojte související témata, spojte síly s partnery, využívejte podporu a zájem místních komunit
- Návrhy možných akcí: férová snídáně, putovní výstavy, výstava na stromech, cestovatelské besedy s rozvojovým aspektem, festival - promítání dokumentů, koncert, workshop
- Zjistěte, ve kterých prostorách lze pořádat výstavy, besedy, workshopy, promítání... a jaké organizace /spolky... by bylo ochotné takové akce pořádat / hostit – oslovte je
- Připravte si akční plán takovýchto akcí na rok, a snažte se, aby akce měly návaznost. Byly určeny různým cílovým skupinám, byly různorodé....
- Při každé akci věnujte pozornost propagaci – na místě i skrze média

ShineBean může nabídnout besedy, workshopy, výstavu, propagační materiály.

Vhodné kontakty viz příloha č. 2 - 4

Aktivita bude probíhat průběžně.

Výstup 2.3 - Globální rozvojové vzdělávání

V obci Štětí jsou identifikovány již dvě školská zařízení, která se zapojila do aktivit globální zodpovědnosti, nicméně koordinačně je tento potenciál nepodchycen. Školy již organizovaly kampaně na podporu Fair trade jako Férová snídane atd. Tyto dvě školní zařízení mohou být klíčovým partnerem pro zahájení podpory GO. A mohly by ve spolupráci s radnicí uskutečnit i větší akce pro veřejnost.

Aktivita 2.3.1 Zapojení škol do akcí podporujících globální odpovědnost

- Přizvěte představitele škol, kde podpora GO již probíhá k plánování pracovní skupiny GO
- Přizvěte i další školy
- Nastavte si společnou formu spolupráce (žáci a studenti škol se mohou zapojit do sbírání dat o veřejném mínění atd.)
- Požádejte školy v okolí, aby připravili „něco“ při příležitosti akce na podporu GO (výtvarná soutěž na téma „Voda v mém životě“, fotografická soutěž „Sport a rozvoj“, Kampaň za férový obchod očima mladých reportérů)
- Na těchto akcích vyzvěte děti a pedagogy k dalším aktivitám
- Mějte zde připravené letáčky a informace o vzdělávacích programech, které mohou školy využít přímo na své půdě
- Navazujte kontakty s vedením škol, pedagogy i žáky. Kde uvidíte zájem, nabídněte něco dalšího.

ShineBean již v minulosti spolupracovalo se školami v oblasti a může nabídnout i další spolupráci.

Vhodné kontakty viz příloha č. 4

Aktivita bude zahájena v květnu 2016 a dále dle příležitostí.

Aktivita 2.3.2 Nabídka programů školám

- Využijte zájem již zapojených škol a vyměňujte si informace o nabídkách putovních výstav, dokumentů, metodických materiálů, seminářů a žádejte o zpětnou vazbu
- Pracujte s žáky a studenty v rámci mimoškolních aktivit (zájmové, sportovní kluby). Pokud někdo z dětí projeví zájem o větší proniknutí do některého tématu, požádejte je, aby požadovali po svých učitelích zařazení výukového programu, který např. zažili na vámi pořádaných akcích.
- Pokud se Vám podaří na některé škole uspořádat nějakou akci (výstavu, promítnutí dokumentu, besedu....) – komunikujte s pedagogy, kteří se zúčastnili a v případě jejich kladného hodnocení jim nabídněte další program, který ten předchází doplňuje.

ShineBean může nabídnout výstavu.

Vhodné kontakty viz příloha č 4

Aktivita bude probíhat od září 2016.

Aktivita 2.3.3 Rozvojové vzdělávací programy na školách

- Školám, které již budou vstřícnější, můžete nabídnout více.
- Informujte je o možnostech globálního rozvojového vzdělávání viz příloha č.4.

ShineBean může nabídnout vzdělávací programy – viz příloha č.4

Aktivita bude zahájena v lednu 2017.

Aktivita 2.3.5 Mezinárodní partnerství škol

- Školy nebo třídy, které budou mít velký zájem o problematiku Globální odpovědnosti, se mohou zapojit do partnerství se školou v některé rozvojové zemi, případně se ucházet o certifikát Zdravá škola
- Obsahem tohoto partnerství může být například sílená výuka a výměna výstupů (např. projekt Shirika společnosti ShineBean) nebo drobná, dlouhodobá podpora partnerské školy (učebnice, pomůcky, knihovny, toalety...-) výměna dopisů, fotografií.... – toto vše může opět nabídnout ShineBean.

Aktivita bude probíhat od září 2017.

Výstup 2.4 - Podpora etického obchodu

Aktivita 2.4.1 Selektce etického zboží, které bude podporováno

- Řídící skupina by si měla definovat, jaké zboží chce zařadit do skupiny Etické zboží (zboží značky Fair Trade, jiné značky Spravedlivého obchodu, zboží přímo od výrobců a zboží, které podporuje činnost organizací, které se věnují zahraničním rozvojovým projektům, výrobky lidí s postižením, výrobky ekologicky šetrné...). A dále definovat jakou formou ho bude propagovat (ochutnávky a prezentace – kde?, odměny a dárky – při jakých příležitostech?, prodej – vyčlenit 1 stánek na farmářských, vánočních a jiných trzích pro organizace, které takovéto zboží nabízejí, přesvědčit obchody a provozovny, aby toto zboží zařadily do svého sortimentu....).

Aktivita bude probíhat v dubnu 2016.

Aktivita 2.4.2 Využívání výrobků při co nejširším spektru příležitostí

- Dle předchozího jednání řídící skupiny kontaktujte firmy a organizace, které propagují vámi zvolené zboží a domluvte si s nimi podmínky.
- Domluvené zboží u nich nakupte nebo jim umožněte prodej na vašich akcích.

- Požádejte dodavatele, aby vám se zbožím poskytli propagační materiály a kde je to možné, je umísťujte společně se zbožím.

I ShineBean může nabídnout výrobky etického obchodu.

Konkrétní informace najdete v příloze č. 2

Aktivita bude probíhat od června 2016.

Aktivita 2.4.3 Příležitost pro etické zboží na trzích, jarmarcích....

- Domluvte, že na akcích „trhového“ typu, bude vyhrazen jeden stánek pro organizace, které prodávají certifikované etické zboží nebo prodejem originálních výrobků podporují konkrétní komunity v rozvojových zemích. Zařazeny mohou být i výrobky lokálních chráněných dílen. Během roku zvete různé organizace, aby se návštěvníci setkávali s pestrým sortimentem. Nebo si vytvořte seznam organizací, které jsou Vám sympatické, a jejich zboží je žádané.

Aktivita bude probíhat od srpna 2016.

Aktivita 2.4.5 Podpora kampaní etického obchodu

- V příjemné sousedské atmosféře může proběhnout Férová snídáně – happening na podporu spravedlivého obchodu
- Můžete ho doplnit soutěží o nejlepší Fair Tradovou buchtu, závodem pro děti a pod.
- Můžete také zorganizovat např. módní přehlídku faitradového oblečení a jiné akce viz příloha č. 2

Aktivita bude probíhat v květnu 2016, 2017, 2018.

Oblast č. 3 – Mezinárodní spolupráce měst a obcí

Výstup 3.1 - Hmotná a finanční podpora projektů v rozvojových zemích

Aktivita 3.1.1 Vytipování organizací a projektů, se kterými chcete spolupracovat

- Vytipujte si rozvojové organizace, které se věnují tématům, která jste si zvolili, případně působí v zemi, kterou chcete podporovat
- Řada organizací pořádá jednorázové nebo průběžné sbírky věcí, které použije pro podporu lidí v nouzi v rozvojových zemích (brýle, kola, knihy, školní pomůcky atd.)
- Zorganizovat hmotnou sbírku bývá jednodušší než sbírku finanční
- Každá organizace je vděčná za finanční podporu. Obvykle mají zřízenou veřejnou sbírku, přes kterou lze finance „sbírat“.
- Pokud chcete zorganizovat finanční sbírku, opět si zvolte organizaci a projekt, který chcete podpořit / podporovat a s danou organizací si domluvte podmínky. Zjistěte nejprve o organizaci, jejím fungování a způsobu využití a vyúčtování darů vše, co potřebujete vědět. Budete odpovídat na případné dotazy a určitým způsobem se stanete jejím garantem, v případě, že ji budete propagovat.

ShineBean nabízí vytvoření partnerství „na klíč“, možnost uspořádání veřejné sbírky.

Aktivita bude probíhat v lednu 2017.

Aktivita 3.1.2 Příprava a realizace sbírky

- Po té, co jste si zvolili organizaci, projekt a formu podpory si naplánujte realizaci podpory. Koho chcete oslovit? Jakou formou?
- Je lepší žádat o podporu lidi, kteří již byli osloveni propagací zvoleného tématu a jsou seznámeni s problematikou
- Je vhodné sbírku přidat k nějaké akci, která s daným tématem souvisí
- Je vhodné dělat sbírky v určitých komunitách / zájmových spolcích než anonymně v „davu“
- Vhodné formy sbírky
  - o sousedské pozvání na večeři – uvařím, pozvu, prezentuji problematiku, každý host zaplatí za večeři (hosté jsou seznámeni předem) – příspěvek do sbírky
  - o benefiční cyklozávod, cyklovyjížďka, pochod, sportovní utkání, koncert – startovné, vstupné jde do sbírky
  - o sbírku uspořádat po prezentaci, besedě o dané problematice / projektu
- Zveřejňujte výsledky sbírky s poděkováním
- Důrazně žádejte od podpořené organizace jasnou zpětnou vazbu o využití poskytnuté podpory
- Pokud bude sbírka úspěšná a vy jste spokojeni s tím, jak s vaší podporou zvolená organizace naložila, je vhodné rozvíjet dlouhodobou spolupráci (což každá organizace ocení). Je lepší dlouhodobě podporovat 1 – 2 vybrané organizace, než dělat jednorázové roztržité akce. Je to srozumitelnější pro podporovatele, získají lepší emoční vazbu, lépe se to komunikuje a prezentuje.

Aktivita bude probíhat v dubnu 2017 a dle zájmu dále.

Výstup 3.2. - Mezinárodní rozvojová spolupráce

Aktivita 3.2.1 Partnerství mezi podobnými subjekty (školy, církve, zemědělci, kluby mládeže, seniorů)

- Společné zájmy sdružují a lidé, kteří mají společné zájmy, velmi snadno zjistí, jak je potřeba pomoci a co se s tím dá udělat.
- Vytipovávejte subjekty, které by měli zájem o takovouto formu partnerství a podpory.
- Příklady možné spolupráce:
  - o Školy: začlenění do výuky shodných aktivit a porovnávání výsledků – projekt Shirika, výměna dopisů a fotografií, výroba výukových pomůcek, vybavení školy – učebnice, školní pomůcky, nádrže na vody, toalety, podpora potřebných žáků, rozvoj školních farem ...
  - o Církve – podpora sociálních programů v komunitě, podpora ekonomických aktivit členů církve, vzdělávání dětí
  - o Sportovní kluby – dopisování + sdílení volnočasových aktivit, podpora sportovního vybavení (opotřebované i nové) – promítání filmů a osvěty, služba společnosti
  - o Kluby seniorů – praktické a zdravé vaření a pečení, praktická výroba rukodělných výrobků (tradiční koště, obvazy, deky, ručně šité panenky atd.)
  - o Lokální pěstitelé – sdílení know how a zkušeností – péče o půdu, organické hnojení, hospodaření s vodou, pěstování ovocných stromů, zpracování plodin..., podpora rozvoje farem

ShineBean bude vyhledávat adekvátní partnerské subjekty v Keni. Případně oslovíme další organizace.

Aktivita bude zahájena v září 2017.

Aktivita 3.2.2 Partnerství mezi obcemi

- Tato úroveň spolupráce by měla navázat na dobře fungující partnerství na předcházející úrovni
- Vesnice, která bude mít o takovouto formu spolupráce zájem, naváže kontakt s vedením vesnice v Keni (nebo jinde) a společně si vytipují oblasti, kterým se chtějí věnovat.
- Mělo by jít primárně o výměnu zkušeností a know how například – Jak řídit vesnici? Jak potírat korupci? Jak efektivně vybírat poplatky? Jak zjistit odpadové hospodářství? Jak předcházet ekologickým problémům? Jak zajistit pitnou vodu? Jak vytvářet pracovní příležitosti? Jak podporovat rozvoj podnikání? Atd.
- Vesnice by mohla také podporovat další rozvoj partnerství na úrovni subjektů
- Samozřejmě je možná i nějaká forma finanční pomoci

Pro rozvoj mezinárodního partnerství doporučujeme hledat také partnery v zahraničí a do těchto programů se s nimi pustit společně.

Může zprostředkovat ShineBean.

Aktivita bude zahájena v dubnu 2018.

Oblast č. 4 – Přístup měst ke zmírnění klimatických změn

Výstup 4.1 - Aktivní zapojení obyvatel

Aktivita 4.1.1 Diskusní fórum

- Uspořádejte debatu s obyvateli, kulatý stůl, anketu pro místní obyvatele
- zjistěte, co obyvatele nejvíce trápí, co by chtěli změnit, jak a jaké inovativní přístupy je zajímají
- jako inspiraci použijte přílohu o participativních metodách – viz příloha č. 6

Aktivita bude zahájen v březnu 2016, s frekvencí 1x ročně.

Aktivita 4.1.2 Vyhledání partnerů

- Dle výsledků šetření mezi obyvateli vyhledejte relevantní partnery a zjistěte, zda vám mohou nabídnout informace, osvětu, příklady dobré praxe nebo přímo řešení, které potřebujete

Zahájení aktivity květen 2016.

Aktivita 4.1.3 Osvěta klíčových témat

- Ve spolupráci s partnery realizujte osvětu v oblastech, které obyvatele zajímají a trápí
- Vybírejte takové formy, které zvou obyvatele k aktivnímu zapojení / změně chování nebo jim nabízejí řešení, které mohou sami realizovat
- Můžete uspořádat večer dokumentárních filmů, společný jarní úklid spojený s rozdáváním letáků nebo informačními panely
- Propagujte a předvádějte environmentálně příznivé inovativní technologie (např. využití solární energie s důrazem na praktické využití i pro sociálně slabší rodiny, novinky ve vytápění, využití dešťové vody...)

Aktivita bude zahájena v červenci 2016.

Aktivita 4.1.4 Realizace možných řešení společně s obyvateli

- Bude vycházet z identifikovaných potřeb a možných řešení
- Buďte kreativní a jednejte s humorem
- Podporujte cyklistiku i v běžném životě – můžete uspořádat Jízdu v historických kostýmech, závod v cyklonakupování....
- Podporujte výměnný (tedy maximálně lokální) obchod (bazary oblečení, bleší trhy, směnná tržiště – i přes FB....)
- Propagujte ekozahrady, carsharing

- Zadejte školám soutěž na téma recyklace
- Oceňte obyvatele, kteří splňují kritéria „Ekožití“ (třídí odpad, recyklují, topí ekologicky, jezdí na kole)
- Zadávejte odborným partnerům řešení konkrétních problémů a výzev specificky pro vaše podmínky

Aktivita bude zahájena v lednu 2017.

Výstup 4.2 - Sdílení dobré praxe

Aktivita 4.2.1 Přinášení dobré praxe z venku

- Vyhledávejte příklady dobré praxe relevantní pro vaše prostředí a ty sdílejte s klíčovými lidmi, kteří mohou přinést změnu (e-mailem, vyvěsit na web nebo fb, představujte je na akcích zaměřených na změnu klimatu, představte je na diskusních fórech)

Aktivita bude zahájena v červenci 2016.

Aktivita 4.2.2 Vyvážení příkladů dobré praxe ven

- Sdílejte své příklady dobré praxe s lidmi a subjekty, kteří je mohou využít
- pište metodiky toho, co umíte a sdílejte je
- nezapomeňte vyzdvihnout to, co se daří a je příkladné také pro „vaše“ lidi. Potřebují vědět, že to, co se jim možná už stalo samozřejmým, je skvělé.

Aktivita bude zahájena v červenci 2017.

Oblast č. 5 - PR a mediální podpora

Město Štětí v menší míře spolupracuje s médii, nicméně spolupráce není nijak intenzivní. Publikace všech vašich globálně osvětových akcí pomocí medií může posílit váš dopad i zájem z řad široké veřejnosti.

Výstup 5.1 - Komplexní a koordinovaná mediální podpora rozvoje globální odpovědnosti

Aktivita 5.1.1 Využívání tématických letáků, bannerů, videospotů při akcích a veřejných prostorech

- Ke každé akci, kterou budete plánovat, si předem připravte plán propagace, sežeňte si vhodné PR materiály s ohledem na téma, tip akce a cílovou skupinu. Mnoho rozvojových organizací vám k realizovanému programu mohou nabídnout řadu PR materiálů. Ptejte se na ně
- Dle možností si vytvářejte vlastní PR materiály, které budou propagovat přímo vás.
- Je možné vyhledat a používat velké množství městských PR materiálů
- Při pořádání akcí umísťujte hlavní propagační materiály tak, aby je vidělo publikum a aby se dostali před fotoaparáty a kamery pozvaných médií
- Je-li to možné, sjednoťte velikost nebo vizuální formu vašich hlavních propagačních materiálů a propagačních materiálů partnerů a donorů akcí
- Kde dál mohou být umístěny PR materiály, které propagují témata globální zodpovědnosti? (obchody, kadeřnictví, čekárny lékaře, školy, městské úřady, informační a turistická centra....)
- Materiály po určitém čase obměňujte
- Vytvářejte si archiv kvalitních fotogalerií a videí z akcí, ved'te si evidenci o počtech oslovených (aktivně spolupracujících lidech, zprávy z akcí... (pro účely spolupráce s médii, vytváření nových PR materiálů, pro podklady žádostí o granty...)

ShineBean může nabídnout video, letáky, bannery na web. Další materiály má Zdravé město Litoměřice.

Aktivita bude zahájena v dubnu 2016.

Aktivita 5.1.2 Využívání vlastních a partnerských webových stránek, mediálních sítí

- Každou akci, program propagujte přes své weby a požádejte o to i své partnery
- Ideálně vytvářejte kampaň formou pozvánky a následně informujte o průběhu v aktualitách. Při určitých příležitostech (významný den, konec roku, tematické shrnutí, jiná akce pořádaná spolurealizátorem...) vytvářejte určitá shrnutí a připomenutí toho nejlepšího, co se událo.
- Podněcujte diskuze, vytvářejte ankety, soutěže, používejte videa...
- Pokud nemáte specialistu na PR a online média, doporučujeme někoho vyslat na vhodné školení

- Aktualizace online médií může být docela časově náročná, ujistěte se, že na to máte kapacity, v případě, že vám chybí, přemýšlejte, jak můžete zainteresovat šikovného dobrovolníka nebo dobrovolníky (vytvořte tým redaktorů mezi mládeží, využijte místní zdatné fotografy, oslovte někoho z častých návštěvníků vašich akcí...)
- Sdílejte a odkazujte vzájemně s partnery na své příspěvky

Aktivita bude zahájena v červnu 2016.

Aktivita 5.1.3 Spolupráce s médii

- Zvěte média na své akce, zjistěte si, kdo z pracovníků médií se věnuje vašim tématům, pište a rozesílejte tiskové zprávy
- Pokud máte k dispozici tiskové mluvčí obcí /měst, rozvíjejte spolupráci s nimi
- Podporujte studenty, mládež, aby připravovali příspěvky do médií oni o akcích pořádaných pro rozvoj globální odpovědnosti.
- I zde doporučujeme vyškolit odborníka ze svých řad

Aktivita bude zahájena v červnu 2016.

Náměty k financování

- „Přilepit“ drobnější akce / programy k již běžícím kampaním a projektům
- Částka z rozpočtu obce (např. 1 - 5,- Kč na jednoho obyvatele)
- Grantové žádosti – ČRA, české nadace, zahraniční nadace, granty EU
- Veřejná sbírka ve spolupráci s organizací, která ji má schválenou
- Pozvání na večeři (popsáno výše)
- Benefiční koncert, představení, výstava - vstupné....
- Benefiční cyklovýjížďka, pochod, zápas – startovné
- Benefiční aukce, burza (výrobků, obrazů, fotografií, „pokladů z půdy“...)
- Podpora individuálního dárcovství

Závěr

Tento návrh Plánu rozvoje globální odpovědnosti je vypracován jako námět a určitý návod, jak postupovat v konkrétní situaci města Štětí. Předpokládáme, že je zde více návrhů, než je reálné uskutečnit. Doufáme proto, že realizační tým města Štětí si vybere ty aktivity, které budou pro ně nejvíce vhodné.

Usilovali jsme o přehlednost a názornou jednoduchost a zároveň jsme se snažili poskytnout ucelený přehled. Jsme si vědomi, že v každé oblasti je možné doplnit ještě konkrétnější informace a podporu. Jsme ochotni dále spolupracovat a nabídnout odbornou podporu, případně i partnerství při dílčích částech realizace tohoto plánu, pokud nás město Štětí požádá a specifikuje blíže oblast, kde by ještě uvítali naši hlubší podporu.

Doufáme, že tento dokument se stane pro město Štětí užitečnou pomůckou a že bude v co největší míře realizován a přispěje tak k tomu, že město Štětí a jeho obyvatelé budou stále více

globálně odpovědným. Budou tak dávat dobrý příklad dalším a přispějí k tomu, že svět, který sdílíme, bude zase o kousek lepším.

Velmi děkujeme za spolupráci a zájem se aktivně věnovat těmto tématům.

Kompletní nabídka spolupráce od ShineBean o.p.s.

Oblast č. 1 – Rozvoj kapacit a spolupráce

Výstup 1.1 - Efektivně fungující řídicí skupina pro Globální odpovědnost

- Vypracování metodik „Nábor, výběr a zaškolení dobrovolníků“ „Jak naplánovat a realizovat osvětovou akci“, „Jak vypracovat popis pracovní role“ atd. (v případě přidělení dotací na 2016)
- Vyhledávání nových kontaktů, zdrojů, příležitostí (v případě přidělení dotací na 2016)

Oblast č. 2 - Zvyšování povědomí o globálních souvislostech (včetně klimatických změn)

Výstup 2.1 - Monitoring veřejného mínění

- Můžeme pomoci sestavit dotazník

Výstup 2.2 - Osvěta

- Nabízíme leták „Globální odpovědnost měst“
- Nabízíme putovní výstavu „Jeden den s Bantou“ (fotografie dokumentující běžný den školačky v keňském slumu)
- Nabízíme video spot „Globálně odpovědné město“ (formou rozhovorů přibližuje některé z programů realizovaných v Litoměřicích), videospot „Cyklistův sen“ (porovnává možnosti dětí v rozvinuté a rozvojové zemi)
- Nabízíme realizaci osvětových besed pro veřejnost o různých tématech života v Keni

Výstup 2.3 - Globální rozvojové vzdělávání

- Můžeme realizovat na školách [programy globálního rozvojového vzdělávání](#) (aktuálně máme v nabídce 6 typů programů, většinou zaměřených na praktický život v Keni)
- ShineBean může poskytnout materiály a zaškolit místního lektora do programu Jak vnímáme Afriku
- ShineBean může nabídnout školám partnerství s keňskou školou. Jednou možností je zapojení do projektu [Shirika](#) Další možností je „ušít“ partnerství na míru dle požadavků školy.

Výstup 2.4 - Podpora etického obchodu

- Nabízíme výrobky které jsou nakoupené od [keňských řemeslníků](#), od konkrétních výrobců za respektování podmínek etického obchodu. Tyto výrobky mohou být využity jako dárky, odměny.... Můžeme je my (nebo zaškolený místní dobrovolník) prodávat na vhodných akcích a tím podporovat výrobce a realizaci projektu [Otevřená škola](#) .

Oblast č. 3 – Mezinárodní spolupráce měst a obcí

Výstup 3.1 - Hmotná a finanční podpora projektů v rozvojových zemích

- ShineBean nabízí možnost podpory některého z našich [projektů](#) nebo vytvoření partnerství „na klíč“, možnost uspořádání veřejné sbírky.

Výstup 3.2 - Mezinárodní decentralizované partnerství

- Můžeme zprostředkovat partnerství se subjekty v Keni ušité na míru. Může se jednat o školy, zemědělské podniky, zájmové uskupení, obecní úřady, církve... Dle specifikace českého zájemce vytipujeme a oslovíme vhodné protějšky v Keni. Pomůžeme definovat oblasti a podmínky spolupráce. Budeme v kontaktu s keňskými partnery, budeme zprostředkovávat předávání výstupů, budeme na keňské straně realizaci monitorovat a dohlížet, aby se plnilo, co se dohodlo. Případně můžeme dohlížet na správné využití finanční podpory a vyžadovat adekvátní reporting.

Náměty k financování

- Můžeme zprostředkovat konání veřejné sbírky
- Můžeme se podílet na přípravě benefiční akce
- Můžeme poradit, jak rozvíjet individuální dárcovství (od 2017)
- Můžeme zkusit požádat o finanční podporu na společný projekt ČRA či jiného českého donora
- Připravíme kurz Jak financovat rozvoj globální odpovědnosti především z EU (pokud získáme finanční podporu)

S kým se spojit a být Fair Trade?

V oblasti Fair Trade můžete v rámci České republiky zahájit spolupráci s mnohými partnery, kteří se věnují šíření informací o tématu a jsou ochotni s vámi sdílet veškeré své materiály, metodiky, zboží atd.

1. [NaZemi](#) je organizace sídlící v Brně, která se problematikou Fair Trade věnuje již od roku 2003. Ve spolupráci NaZemi lze zakoupit [fairtradové produkty](#), zaškolit se v problematice globálního rozvojového vzdělávání. K šíření informací k tématu spravedlivého obchodu organizace realizovala mnoho [výstav](#), které je možné si pouze na náklad dopravy vypůjčit a zorganizovat ve vašem městě. Dále je také možné ve spolupráci zorganizovat mnoho zajímavých [besed a přednášek](#) na rozličná témata problémů globalizovaného světa. Organizace NaZemi se nevěnuje jen tématice Fair Trade, ale upozorňuje také na další aktuální problémy jako nespravedlivé pracovní podmínky v rozvojových zemích, odpovědnost veřejných institucí a mnohé jiné.
2. [Ekumenická akademie Praha](#) působí v České republice již od roku 1995 a kromě propagace tématu fair trade provozuje vlastní rozvojový projekt v Zambii. V minulosti byla organizátorem kampaně [Za férovou čokoládu](#) a pro rok 2016 připravuje kampaň [Za férové banány](#), do které je možno se také zapojit. Ekumenická akademie Praha nabízí také e-shop obchůdek, kde si lze zakoupit fair trade výrobky všeho druhu. Ekumenická akademie Praha se kromě tématu spravedlivého obchodu věnuje také problematice lidských práv, rozvoji a problematice oddlužení, odpovědnosti korporací, klimatickým změnám a dalším.
3. [Arpoc, o.p.s](#) je další organizací, která se věnuje tématu fair trade, ale také začleněním tohoto tématu do vzdělávání dětí na školách. Nabízí [tématické dny](#) jako Vietnamský den, Den země, Den nakupování atd., [semináře](#), [výukové programy](#) nebo tématické [publikace](#), které lze díky spolupráci s organizací využívat. Ve spolupráci se školami, kterým téma GRV není cizí v roce 2016 připravuje metodiku získání ocenění [Světová škola](#).
4. Dále je možné nakupovat Fair Trade potraviny v e-shopech na [Jeden svět, o.p.s.](#), [Fairtrade market](#), [Fair trade obchůdek](#), [Fairově](#), [Fair trade centrum](#) nebo podpořit mnohé neziskové organizace, které k nám dovážejí fair trade rukodělné výrobky z rozvojových zemích jako [Pro Tibet](#), ShineBean, ...nebo podpořte české organizace produkující české Fair trade výrobky jako [Český západ](#), [Skaut](#), [Hnutí Duha](#) atd.
5. Velmi zajímavou inspirací můžete být zapojení se například do hostování módní přehlídky oblečení fair trade v rámci [Ušito Důstojně](#) z obchodu anpř. [TukiTuki](#) nebo [Férová móda](#) a jiné.

6. Máte ve svém regionu produkty, které by si zasloužily značku Fair Trade? Pokud ano, ve spolupráci s organizací [FAIRTRADE Česko a Slovensko](#) můžete získat licencovanou certifikaci Fair Trade produktu. Kompletní seznam licencovaných produktů naleznete [zde](#).
7. Inspirujte se originálními projekty v oblasti fair trade jako je např. projekt káva s příběhem v pražské [Mama cofee](#), sociálním podnikem [Naše cafe z Olomouce](#), který zaměstnává osoby po léčbě na návykových látkách nebo [Poetickou kafeterií](#) ze Vsetína.
8. Splňte pět hlavních kritérií a staňte se [Fairtradovým městem](#).
9. Zajímavé dokumenty k tématu

[Dopad fairtrade na farmáře a pracovníky ve východní Africe \(2015\)](#)

[Na fairtrade záleží \(2015\)](#)

[Fairtrade Fortnight \(2015\)](#)

[Fairtrade – obchod jak má být \(2011\)](#)

Prosím, nezapomeňte si sjednat autorská práva k veřejné produkci u [OSA](#), popřípadě kontaktovat autory s prosbou o souhlas o promítání jejich snímku v rámci vaší kampaně.

Jak zatočit s globálními problémy včetně klimatických změn?

---

1. Celorepublikové kampaně

- 1.1 Celorepublikovou kampaní v roce 2015 byla kampaň [Měj se k světu](#) od Nadace partnerství. Kampaň chtěla pozitivními příklady nabídnout lidem inspiraci, jak lze do běžného života začlenit opatření na ochranu klimatu a životního prostředí a stát se tak aktivními aktéry v oblasti mobility, výživy, spotřeby energie atd. V rámci kampaně Nadace partnerství připravila oslovující plakáty, pohlednice, materiály do tramvají a autobusů atd.
- 1.2 V roce 2016 se můžete zapojit do kampaně [Pěstuj planetu](#) připravovanou Ekumenickou akademií Praha. Tato kampaň se chystá 5 praktickými radami ukázat, jak obyčejný člověk může změnit dopad na klima planety i na další globální problémy jako například nespravedlivý obchod atd.
- 1.3 Do roku 2017 bude probíhat celorepubliková kampaň [Stop Mad Mining](#), která se zaměří na omezení obchodu s konfliktními minerály. Kampaň je v organizaci [Glopolis](#) a nabízí petici evropským orgánům a politikům, přednáškové turné, tvorbu publikací, semináře, diskuse i mezinárodní soutěž krátkých filmů „Green Go“.

2. Téma doprava

- 2.1 Cyklojízdy jsou organizované, hromadné jízdy na kole, které upozorňují na problematiku automobilové dopravy. Mnohé s cyklojízdy jsou organizované s navázáním na tematický happening jako např. koncert a odpočinek na parkovišti jako ukázka mnohostranného využití parkoviště, první projetí nově otevřené cyklostezky atd.
- 2.2 V rámci cyklistiky ve městě se v České republice jednoznačně nejvíce angažuje sdružení [Auto Mat](#). V rámci aktivit tohoto sdružení je možno se zapojit do projektu [Do práce na kole](#) nebo požádat o [poradenství](#) v rámci dopravní strategie ve městě v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje.
- 2.3 Druhou organizací aktivně podílející se na trvale udržitelném rozvoji českých měst je [Asociace cykloměst](#), s její spoluprací se dá zapojit do kampaně [Nakupuj na kole](#) nebo [Život s kolem](#). Na stránkách Asociace cykloměst si lze stáhnout také originální
- 2.4 Druhou organizací aktivně podílející se na trvale udržitelném rozvoji českých měst je [Asociace cykloměst](#), s její spoluprací se dá zapojit do kampaně [Nakupuj na kole](#) nebo [Život s kolem](#). Na stránkách Asociace cykloměst si lze stáhnout také originální a vtipné [aforismy](#) k tematice cyklistiky, které lze využít na billboardy při podpoře tématu.

2.5 Tématem dopravy se také zabývá [Nadace partnerství](#), která v tomto směru nabízí velmi zajímavé nabídky spolupráce jako např. vypracování tzv. [Plánů mobility](#), tedy efektivního plánu dojíždění svých zaměstnanců do práce, žáků do škol, který je nejen efektivní přínosem pro vaši instituci, ale také efektivním řešením klimatických změn. Dále se s Nadací můžete zapojit do celorepublikové soutěže [Cesty městy](#), která zviditelňuje a oceňuje zdařilá dopravní řešení, která přispěla ke zklidnění dopravy a zvýšení bezpečnosti účastníků silničního provozu. Také školy lze přihlásit do fotografické soutěže [Chceme být vidět](#), která poukazuje na běžnost používání reflexních prvků na silnici. Pro školy je určena také grantová výzva [Na zelenou](#), která poskytuje finanční podporu školám, jejíž žáci jsou každodenně ohroženi nebezpečnou nebo nepřehlednou dopravní situací.

3. Téma odpadového hospodářství

- 3.1 Zapojte se do celosvětové kampaně [Uklidme svět. Uklidme Česko 2016](#), která se koná 16. 4. 2016. Na kampani se můžete podílet jako [organizátor](#) ve vašem městě nebo jako [alokátor černých skládek](#), pomocí aplikace Zmapuj to.
- 3.2 Nabídněte prostor k umístění sběrných kontejnerů firmy [Eco Texiti, a.s.](#) ve vašem městě a dejte tím každému občanovi svobodnou příležitost odevzdat nepotřebné oděvy, boty a hračky k ekologickému využití.
- 3.3 Pokud inklinujete k charitativním akcím, v oblasti sběru šatstva je neaktivnější [Diakonie Broumov](#), která distribuuje sběrné kontejnery v mnoha českých městech, popřípadě navazují různé druhy spolupráce jako např. vyhlášení sbírky v prostorách města či obce, přistavení vagónu na nádraží, sběr přímo v ulicích nebo sběrných dvorech nebo jen zaslání balíku obnošeného šatstva do Diakonie.
- 3.4 Zapojte svou obec do projektů třízeného odpadu firmy [EKOKOM](#) nebo se v rámci konání vaší hudební či jiné akce zapojte do kampaně [Čistý festival](#).
- 3.5 Obce mají možnost zahrnout oblast odpadů do kritérií při udělování veřejných zakázek a výběrových řízení. Konkrétními kritérii může být povinnost využívat odpad nebo preferovat výrobky s označením [Ekologicky šetrný výrobek](#). Mohou být také stanoveny konkrétní požadavky na využívané technologie, způsob nakládání s odpadem nebo recyklaci.
- 3.6 Podobně je možné postupovat i v případě prevence odpadu, tedy požadavku využívat [nízkoodpadové technologie](#) a zařadit určitá preventivní opatření. V současnosti by takové podmínky bylo možné splnit asi jen ve velmi omezené míře, určitá jednoduchá opatření ale požadovat lze. Zařazení takových kritérií by bylo především důležitým impulsem pro firmy účastnící se výběrového řízení.
- 3.7 Využijte příležitosti ZDARMA identifikovat možnosti ke snížení nákladů na odpadové hospodářství ve Vaší obci za pomoci dotazníku nno KOMPOSTUJ nebo si nechte poradit, jak zřídit [komunitní kompostér](#).
- 3.8 Ekologický institut [Veronica](#) sídlící v Brně nabízí obcím vypracování návrhu ekologicky šetrného provozu vašeho úřadu a zřizovaných institucí nebo účast na promyšlené exkurzi po modelových projektech realizovaných v Hostětíně s představením jejich ekonomických, environmentálních a sociálních přínosů a jiných komunitních projektech v České republice i zahraničí.

- 3.9 Arnika, česká nezisková organizace, která má své pobočky v Praze, Českých Budějovicích, Děčíně, Havířově, Uherském Hradišti, Jihlavě a Ostravě nabízí kromě [vzdělávacích aktivit](#) a [odborného poradenství](#) např. [měření obsahu chemických látek](#) nebo [zpracování připomínek, posudků a studií vašich projektů](#).
- 3.10 Zajímavé [výstavy](#) nabízí centrum Arnika, které ej možno si zapůjčit za 30 Kč za panel + poštovné a balné.

1. Klimatické změny

- 1.1 Výstava Nadace partnerství [Otevřená zahrada](#), která na dvanácti roll-upů poukazuje na příběhy dvanácti konkrétních lidí, kterým klimatické změny bezprostředně ovlivnily každodenní život. Zajímavé výstavy nabízí také organizace [Greenpeace](#) nebo Ekologický institut Veronica v Hoštětíně, která se jmenuje [Prima klima](#).
- 1.2 Velmi cenné informace o změně klimatu a možných podpůrných řešeních v mnoha oblastech běžného života jako je bydlení, doprava, nakupování můžete najít na serveru [ZMĚNA KLIMATU](#), kde si lze také vypočítat [uhlíkovou stopu](#).
- 1.3 Navzdory neuspokojivých mezinárodních jednání na úrovni států ohledně výše emisí a skleníkových plynů, města a obce po celém světě zavádějí různá opatření na jejich snižování. V Evropě jsou tato města sdružena v asociaci Climate Alliance nebo se hlásí k tzv. [Paktu starostů a primátorů](#) (Covenant of Mayors).
- 1.4 Hledáte-li informace a poradenství jak adaptovat sídla ve vašich městech a obcích v kontextu klimatických změn, navštivte server [Adaptace sídel na změnu klimatu](#).
- 1.5 Nadace partnerství – [odborné exkurze](#) pro obce i firmy o tom, že to lze žít trvale udržitelným způsobem života ☺ nebo zajímavý kurz, jak uchopit kouzlo místního dědictví ([zde](#))

Zajímavé filmy k tématu:

Města pro lidi (2000)

[Urbanized](#) (2011)

[Architekt odpadu](#) (2007)

[Poselství ze srdce světa: varování staršího bratra](#) (1992)

[Krev v mobilech](#) (2013)

[Voda](#) (ruský dokument z produkce Masterskaya Production, 2006)

[Architekt odpadu](#) (2007) aj.

Festival Ekofilm

Festival filmů [Země na talíři](#).

Filmy o udržitelné spotřebě sdružení [Arnika](#)

Prosím, nezapomeňte si sjednat autorská práva k veřejné produkci u [OSA](#), popřípadě kontaktovat autory s prosbou o souhlas o promítání jejich snímku v rámci vaší kampaně.

Pro inspiraci sledujte portál

[Moderní obec](#)

[Česká asociace odpadového hospodářství](#)

Doporučte projekty globálního rozvojového vzdělávání na vašich školách

---

1. Ekologické centrum SEVER a Nadace partnerství pokračují v roce 2015/16 v projektu [Škola pro udržitelný život](#), do kterého lze přihlásit základní i střední školy ve všech krajích České republiky mimo Prahu. Projekt je zaměřen na spolupráci školy, komunity a obce ve vzdělávání a realizaci projektů podporující udržitelný způsob života.
2. Českobudějovická organizace [Cassiopea, centrum ekologické a globální výchovy](#) nabízí semináře a pomůcky do výuky pro učitele.
3. Diakonie Českobratrské církve evangelické organizujeme semináře pro učitele základních škol na téma „[Mimořádné události v globálních souvislostech](#)“
4. Zapojte se do globálního vzdělávání Litoměřické organizace [ShineBean](#), která nabízí projekt [Africké vyhlídky](#) v partnerství českých a keňských škol. Obdobný projekt ve spolupráci s českými a indickými školami nabízí [Multikulturní centrum Praha](#).
5. Mnohé české neziskové organizace se zabývají tematikou globálního rozvojového vzdělávání. V nabídce jsou projekt [Global Storyliner](#) sdružení NaZemi, program [Opravdový svět](#) od ADRY nebo školící programy od [Inexsda](#).
6. Velmi úspěšný program pro školy nabízí o.p.s. Člověk v tísni. Můžete ho najít pod názvem [Varianty](#). Pod záštitou Člověka v tísni lze na školách organizovat také festival dokumentárních filmů [Jeden svět](#).
7. Organizace Glopolis nabízí projekt [Menu pro změnu](#), kterým se za pomoci učitelů, žáků i jejich rodičů snaží o změnu v globálně potravinovém systému.
8. Krátká videa do hodin nejen zeměpisu najdete na www.fred.fraus.cz
9. Mnoho dalších programů a materiálů lze nalézt např. na www.globalnirozvojovevzdelavani.cz, www.varianty.cz, <http://www.fors.cz/globalni-rozvojove-vzdelavani/databaze-grv/#.VI7H0HYvflU>
- 10.

Zajímavé doprovodné akce k tématu

[Vzdělávací výstavy a workshopy Pro Tibet](#)

[Radostná nejistota](#) – výstava Jiřího Pasze

Film [Nedotknutelné prostitutky](#) Heleny Humňalové

Příklady dobré praxe

Zde představujeme deset projektů, které vytvářejí změny na místní úrovni. Ne všechny jsou kulturně relevantní pro Českou republiku, ale mnohé mohou fungovat i u nás nebo sloužit aspoň jako inspirace. Tyto příklady dobré praxe byly publikovány již v magazínu Smart Cities, [00-13](#).

- **Snižte plýtvání potravinami:** Existuje celá řada programů zaměřených na shromažďování jídla, které by jinak skočilo v odpadu, a jeho přerozdělení lidem v nouzi. [Fareshare](#) živí každý den více než 43.000 lidí po celé Velké Británii Německu a Francii, [Disco soup](#) kombinuje poskytování potravin s produkcí hudby. Vyřazená zelenina z místních trhů a od jiných dodavatelů se uvaří ve formě polévky, která je poskytována bezdomovcům. V našich podmínkách můžeme uvést činnost a projekty [potravinových bank](#) nebo organizace [Zachraň jídlo](#).
- **Vytvořte dostupné bydlení:** Společné bydlení získává na oblibě, neboť krize v oblasti bydlení nevykazuje žádné známky slábnutí. Jedním z nejúspěšnějších projektů je [Lilac Leeds](#) společenství 20 slaměných domů v západní části města Leeds. V konceptu společného bydlení žijí členové ve svých domovech, ale sdílejí a rozvíjejí společenství, s funkcemi, jako je společný domovní prostor, kde členové mohou přijít na společné jídlo, do společné prádelny a na společnou zahradu.
- **Podpořte komunity spotřebovávající místní produkci jídla:** [Jablka za vejce](#) je komunitou vyměňující si vytvořené produkty. Pořádá společenské akce výměny potravin po celé zemi, na kterých místní výrobci vyměňují své zemědělské produkty za výrobky vytvořené nebo vypěstované jinými. Žádné peníze nemění majitele, měna je obsažena v produktu, a celý koncept podporuje jak vytváření komunit, tak i místní dodavatele potravin.
- **Předejte prázdné prostory komunitám:** Co se stalo, když se [sklad potravin](#) o rozloze 14.000 čtverečních metrů v San Franciscu pronajal místní komunitě za jeden dolar? Nebo když byla bývalá [továrna na tabák v Madridu](#) určená k budoucí revitalizaci předána komunitě do doby revitalizace? Existují stovky projektů využívajících prázdné obchody a budovy pro kreativní změny, ale tyto dva ukazují, čeho lze dosáhnout, pokud se nápad opravdu ujme v dostatečném rozsahu.
- **Nabídněte společně sdílené pracovní prostory:** Podnikatelé a lidé, kteří byli „vyhnáni“ při zhroutilí místního průmyslu v jižní Itálii, byli inspirováni k vytvoření nových možností obživy projektem [Casa Netural](#). Projekt funguje ve venkovském regionu Basilicata a nabízí prostor pro místní obyvatele, aby spojili své síly a znovu si představili budoucnost jejich oblasti.
- **Nastavte místní knihovny jako místa pro sdílení pomůcek a hraček:** [B & Q](#) je Street Club, který pomáhá místním komunitám sdílet pracovní nástroje se svými sousedy. Ale nástroje v podobě knihovny, formálně i neformálně zřízené, zde byly po mnoho let, a to zejména ve Spojených státech, kde někteří fandové vytvořili i návod pro jejich zřízení (www.newdream.org).
- **Podpora starších občanů pomocí výukových programů sdílení dovedností:** Komunita sdružená jako asociace [Phinney](#) provozuje řadu akcí a programů pro zapojení svých členů, které pomohou posílit místní komunity, včetně sítě pomocníků, jež dobrovolně pomáhají starším členům s drobnými

pracemi v jejich domovech. [Participle's Circle](#) je projektem, který se opírá o schopnosti místní sociální sítě na podporu seniorů v jejich komunitě.

- **Podpořte společenské akce a místní burzy:** V Brightonu se pořádalo několik „crowdsharing akcí“ (akcí, do kterých se zapojuje mnoho lidí, aby se na něčem podíleli) včetně projektu [Sharing Games](#), na který dorazilo velmi mnoho lidí z místních komunit vyměnit oblečení, knihy, hračky a jídlo. Tato burza byla spojená se dnem zábavy a legrace, vystoupeními a performancemi. Aktivita crowdshare tak ukazuje „potenciál sdílení“ v akci.

- **Vytvořte prostor pro sdílení dopravních systémů:** Úsporná opatření začínají mít negativní dopad na veřejnou dopravní infrastrukturu v mnoha městech. Udržitelná doprava vyžaduje komplexní přístup s využitím existujících možností přepravy a především s komplexní regulací. Koncepty sdílení jízdních kol, osobních vozidel a motocyklů jsou již v některých zemích běžnou součástí přepravy obyvatel ve městě. Rodí se i další alternativy, o jejichž udržitelnosti se určitě časem přesvědčíme, například [lokální autobus](#) jezdící na bionaftu zpracovanou z již použitých olejů z místních restaurací nebo příklad programové [politiky města Barcelona](#) směrem k cyklistické dopravě.

- **Vybudujte kulturu sdílení:** Horské městečko v [Severní Karolíně](#) nabízí model pro celou komunitu postavenou kolem sdílení. Jejich aktivity se zakládají na společných večerech a síti komunitou spravovaných zahrad, na dlouholetém lokálním systému výměnného obchodování a novým volným trhem, na který mohou lidé přinést své nechtěné „zboží“ na výměnu. Město spojuje staré způsoby sdílení s využíváním moderních technologických nástrojů.

Participativní přístupy aneb Způsoby jak zjistit názor veřejnosti?

Zdroj: <http://www.participativnimetody.cz/>

- **Veřejné projednání:** Slouží k prezentaci a diskuzi závažných projektů a záměrů. Prezentaci obvykle zajišťují zodpovědné osoby - projektant, příslušný úředník apod. Součástí projednání obvykle bývá moderovaná zapisovaná diskuze a sběr ústních i písemných připomínek k projektu nebo záměru.
- **Interaktivní výstava:** Kombinace informativního a konzultačního (případně i rozhodovacího) nástroje práce s veřejností. Výstava má zejména názorně informovat o daném tématu. Současně může formou ankety nebo rozhovorů vytvářet prostor pro sběr názorů na vybrané téma.
- **Kulatý stůl:** Jedna z nejtradičnějších a nejobvyklejších metod skupinové diskuze. Klíčovým principem je rovnost diskutujících (symbolicky zakotvená v kruhu). Té by mělo být dosaženo jak uspořádáním diskutujících, tak rovnovážným vedením diskuze zkušeným moderátorem nebo facilitátorem.
- **Plánovací buňka:** Posouzení názorů veřejnosti pomocí práce menší, náhodně vybrané skupiny. Ta jedná o zvoleném tématu v delším časovém úseku. Výsledkem je občanská zpráva, která se předkládá jako podklad pro rozhodování v dané věci.
- **Dotazník pro občany:** sestavení max. 10-15 otázek vypovídajících o palčivosti globálních problémů občanů obce a následný sběr dat přes partnery řídící skupiny popřípadě obecní internetový sdělovací prostředek.
- **Open space:** Velmi neformální a demokratická metoda umožňující sdílení osobních zkušeností a pohledů na zvolené téma. Detailní obsah setkání (tedy konkrétní témata k diskusi) tvoří účastníci sami a oni sami jsou motorem i facilitátorem celého procesu.

Pokud byste se o participativních metodách rádi dozvěděli více, navštivte [web](#), který se těmto metodám věnuje detailněji a nabízí diskusní fórum o úskalích a výhodách každé metody přímo z praxe. V případě dalších potřeb další konzultace nebo realizace je možné se obrátit na ShineBean.